

HƯỚNG DẪN ĐỌC TOÀN VĂN BÁO CÁO KQNC

☺ **BẠN MUỐN ĐỌC NHANH
NHỮNG THÔNG TIN CẦN THIẾT ?**

☞ **Hãy đọc qua Mục lục bên tay trái bạn trước khi
đọc báo cáo** (với Acrobat 4.0 trở lên, cho trỏ chuột vào
mỗi đề mục để đọc toàn bộ dòng bị che khuất)

☞ **Chọn đề mục muốn đọc và nháy chuột vào đó**

☺ **BẠN MUỐN PHÓNG TO HAY THU NHỎ
TRANG BÁO CÁO TRÊN MÀN HÌNH ?**

☞ **Chọn, nháy chuột vào 1 trong 3 Kích thước
có sẵn trên thanh Menu**

, hoặc

☞ **Mở View trên thanh Menu, Chọn Zoom to**

☞ **Chọn tỷ lệ có sẵn trong hộp Kích thước
hoặc tự điền tỷ lệ theo ý muốn, Nhấn OK**

*Chúc bạn hài lòng
với những thông tin được cung cấp*

Bộ phận quản trị CSDL toàn văn KQNC
P.508, 24 Lý Thường Kiệt, Hà Nội
Tel.(04)-9-349-126

R

BỘ KHOA HỌC CÔNG NGHỆ VÀ MÔI TRƯỜNG
CHƯƠNG TRÌNH SỬ DỤNG HỢP LÝ TÀI NGUYÊN VÀ BẢO VỆ MÔI TRƯỜNG (KHCN.07)

TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ PHÁT TRIỂN VÙNG

BÁO CÁO TỔNG HỢP ĐỀ TÀI KHCN.07.04

NGHIÊN CỨU BIẾN ĐỘNG MÔI TRƯỜNG

DO THỰC HIỆN QUY HOẠCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI,
CÁC BIỆN PHÁP KIỂM SOÁT BẢO ĐẢM PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG
VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI:

Giai đoạn 1996 - 1998: KÉ Nguyễn Gia Thắng

Giai đoạn 1999 - 2000: KÉ Phan Huy Chi

THU KÝ ĐỀ TÀI:

KÉ Chu Ái Lương

HÀ NỘI - 12/2000

3744 TK 1/1

9/3/200

LỜI CẢM ƠN

Đề tài Nghiên cứu biến động môi trường do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội, các biện pháp kiểm soát bảo đảm phát triển bền vững vùng Đồng bằng sông Hồng (mã số KHCN.07.04) thuộc Chương trình Sử dụng hợp lý tài nguyên và bảo vệ môi trường (mã số KHCN.07). Đề tài được thực hiện với sự chủ trì của Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển Vùng, Bộ KH,CN&MT.

Trong quá trình thực hiện, Ban Chủ nhiệm Đề tài đã nhận được nhiều ý kiến đóng góp của Ban Chủ nhiệm Chương trình và các nhà khoa học thuộc các đơn vị nghiên cứu có liên quan cũng như sự giúp đỡ của các địa phương, các cơ quan và tổ chức ở những nơi đề tài tiến hành khảo sát, thu thập số liệu phục vụ cho việc nghiên cứu.

Chắc chắn rằng bản báo cáo tổng kết này còn có những thiếu sót. Chúng tôi mong muốn nhận được những ý kiến xây dựng từ các nhà khoa học và những người có quan tâm.

Thay mặt tập thể cán bộ nghiên cứu của Đề tài, xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ và những ý kiến đóng góp xây dựng.

KS. Phan Huy Chi
Chủ nhiệm Đề tài

Chủ nhiệm Đề tài: **KS. Phan Huy Chi**
Thư ký Đề tài: **KS. Chu Ái Lương**

TẬP THỂ TÁC GIẢ

Các đề mục	Các thành viên tham gia
1. Nghiên cứu biến động chất lượng môi trường đất tại các trọng điểm phát triển do việc thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội vùng Đồng bằng sông Hồng	<p>Cơ quan thực hiện đề mục: Bộ môn Thổ nhưỡng và Môi trường đất, Khoa Môi trường, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên</p> <p>Người biên soạn: GS.TS. Lê Văn Khoa (Chủ trì đề tài nhánh) TS. Lê Đức (Thư ký).</p>
2. Nghiên cứu biến động chất lượng nước mặt hệ thống sông Hồng - sông Thái Bình do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội vùng Đồng bằng sông Hồng.	<p>Cơ quan thực hiện đề mục: Trung tâm Tài nguyên và Môi trường, Viện Nghiên cứu Khoa học và Kinh tế Thuỷ lợi</p> <p>Người biên soạn: TS. Nguyễn Quang Trung (Chủ trì đề tài nhánh) TS. Trịnh Ngọc Lan (Thư ký)</p>
3. Nghiên cứu biến động môi trường do ô nhiễm công nghiệp và đô thị hóa ở một số đô thị cấp 2 và khu công nghiệp mới phát triển vùng Đồng bằng sông Hồng.	<p>Cơ quan thực hiện đề mục: Trung tâm Kỹ thuật Môi trường Đô thị và Khu công nghiệp, Trường Đại học Xây dựng Hà Nội</p> <p>Người biên soạn: GS. TS. Trần Hiếu Nhuệ (Chủ trì đề tài nhánh) ThS. Lêu Thọ Bách (Thư ký)</p>

Các đề mục	Các thành viên tham gia
4. Nghiên cứu hiện trạng và biến động chất lượng môi trường không khí do phát triển kinh tế - xã hội và những kiến nghị liên quan tới hệ thống giám sát môi trường vùng Đồng bằng sông Hồng.	<p>Cơ quan thực hiện đề mục: Trung tâm Nghiên cứu môi trường Không khí và Nước, Viện Khí tượng Thủy văn.</p> <p>Người biên soạn: TS. Vũ Văn Tuấn (Chủ trì đề tài nhánh) CN. Phan Minh Châu (Thư ký)</p> <p>Người tham gia: TS. Trần Thục, TS. Nguyễn Ngọc Thông</p>
5. Nghiên cứu diễn biến của môi trường nước dưới đất do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội vùng Đồng bằng sông Hồng	<p>Cơ quan thực hiện đề mục: Trung tâm Tư vấn Công nghệ môi trường - Liên hiệp các Hội khoa học và kỹ thuật Việt Nam, Bộ môn địa chất thuỷ văn, Trường Đại học Mỏ địa chất.</p> <p>Người biên soạn: TS. Nguyễn Văn Lâm (Chủ trì đề tài nhánh) TS. Nguyễn Kim Ngọc (Thư ký)</p> <p>Người tham gia: Nguyễn Thanh Thuỷ, Kiều Vân Anh, Nguyễn Thái Quang, Vũ Văn Chiến, Nguyễn Tường An, Nguyễn Hải Long</p>
6. Nghiên cứu biến động môi trường sinh vật do việc thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội vùng Đồng bằng sông Hồng.	<p>Cơ quan thực hiện đề mục: Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật, Trung tâm Khoa học Tự nhiên và Công nghệ Quốc gia</p> <p>Người biên soạn: GS.TS. Đặng Huy Huỳnh (Chủ trì đề tài nhánh) TS. Hoàng Minh Khiêm (Thư ký)</p> <p>Người tham gia: Hoàng Minh Khiêm, Hồ Thành Hải, Nguyễn Kiên Sơn, Trần Ngọc Ninh, Trần Văn Thắng, Đặng Huy Phương</p>
7. Phân tích một số khía cạnh kinh tế của vấn đề môi trường.	TS. Nguyễn Thế Chinh, TS. Chu Đức, Cn. Đỗ Trung Tuyến, Cn. Lê Thành Trung.
8. Nhóm biên tập báo cáo tổng hợp	Ks.Chi ái Lương.Ths.Nguyễn Thị An Hằng, Cn.Nguyễn Thị Minh Hiền, Cn.Vũ Thị Mai Hương, Cn.Đỗ Trung Tuyến, Cn.Lê Thành Trung, Cn.Phạm Thế Quang, Cn.Phan Lê Nga, Cn.Vũ Ngọc Dũng, Cn. Nguyễn Thanh Hải.

MỤC LỤC

	Trang
GIỚI THIỆU CHUNG VỀ ĐỀ TÀI	8
I. LÝ DO VÀ XUẤT XỨ CỦA ĐỀ TÀI	8
II. NHỮNG THUẬN LỢI VÀ KHÓ KHĂN KHI THỰC HIỆN ĐỀ TÀI	8
III. MỤC TIÊU ĐỀ TÀI	9
IV. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI	9
1. Các nội dung nghiên cứu	9
2. Các hoạt động hỗ trợ nghiên cứu	11
V. THỜI GIAN VÀ CƠ QUAN THỰC HIỆN	11
VI. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	12
1. Đặc điểm và tính chất của nghiên cứu biến động môi trường vùng	12
2. Các phương pháp nghiên cứu chủ yếu	13
3. Các bước tiến hành nghiên cứu	14
VII. SẢN PHẨM CỦA ĐỀ TÀI	15
CHƯƠNG I. ĐẶC ĐIỂM VÙNG DBSH	16
I. KHÁI QUÁT ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN	16
II. ĐIỀU KIỆN KINH TẾ XÃ HỘI VÙNG DBSH	24
1. Cơ cấu kinh tế vùng DBSH	24
2. Thu nhập và mức sống dân cư vùng DBSH	26
3. Tình hình phát triển nông nghiệp	27
4. Tình hình phát triển công nghiệp	27
5. Tình hình hoạt động giao thông vùng DBSH	28
6. Tình hình phát triển du lịch những năm gần đây	29
III. CÁC ẢNH HƯỞNG NGOẠI VÙNG	29
CHƯƠNG II. QUY HOẠCH TỔNG THỂ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI VÙNG DBSH ĐẾN NĂM 2010	30
I. GIỚI THIỆU QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG QUY HOẠCH	30
II. NHỮNG THUẬN LỢI, KHÓ KHĂN TRONG PHÁT TRIỂN CỦA VÙNG	31
1. Những lợi thế so sánh của vùng	31
2. Những trở ngại khó khăn	32
III. CÁC KỊCH BẢN TĂNG TRƯỞNG	32
1. Những quan điểm phát triển	32
2. Những mục tiêu phát triển chung	33
V. QUY HOẠCH SỬ DỤNG ĐẤT	34
1. Quan điểm và định hướng sử dụng đất	34
2. Phương hướng quy hoạch sử dụng đất	35
VI. PHƯƠNG HƯỚNG PHÁT TRIỂN MỘT SỐ NGÀNH KINH TẾ	36
1. Phương hướng phát triển nông, lâm, thuỷ sản đến năm 2010	36
2. Phương hướng phát triển công nghiệp vùng DBSH	38
3. Phương hướng phát triển giao thông	38
4. Phương hướng phát triển đô thị	42
5. Phương hướng phát triển du lịch	44
CHƯƠNG III. NGHIÊN CỨU BIẾN ĐỘNG MÔI TRƯỜNG VÙNG DBSH DO THỰC HIỆN QUY HOẠCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI	47
I. NGHIÊN CỨU BIẾN ĐỘNG TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG ĐẤT VÙNG DBSH DO THỰC HIỆN QUY HOẠCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI	47
1. Tài nguyên đất vùng DBSH	47
2. Nghiên cứu biến động sử dụng đất ở vùng DBSH	49
3. Nghiên cứu biến động tình hình ô nhiễm môi trường đất tại một số trọng điểm vùng DBSH	50q

II.	Nghiên cứu biến động chất lượng nước: Hệ thống sông Hồng - sông Thái Bình do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	58
1.	Tình hình khai thác và sử dụng nguồn nước mặt thuộc hệ thống sông Hồng - sông Thái Bình	58
2.	Biến động chất lượng nước mặt thuộc hệ thống sông Hồng - sông Thái Bình	59
III.	Nghiên cứu biến động môi trường nước dưới đất vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	66
1.	Tình hình khai thác sử dụng tài nguyên nước dưới đất vùng DBSH	66
2.	Hiện trạng và biến động môi trường nước dưới đất	68
IV.	Nghiên cứu biến động môi trường nước biển ven bờ vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế xã hội	74
1.	Các nguồn gây ô nhiễm môi trường nước biển ven bờ	74
2.	Các loại hình ô nhiễm nước biển ven bờ vùng DBSH	76
V.	Nghiên cứu biến động chất lượng môi trường không khí vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế xã hội	82
1.	Kiểm kê các nguồn thải chủ yếu và ước tính lượng phát thải	82
2.	Hiện trạng môi trường không khí vùng DBSH	86
VI.	Nghiên cứu biến động môi trường đô thị công nghiệp vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế xã hội	92
1.	Biến động chất lượng môi trường không khí	92
2.	Biến động chất lượng môi trường tiếng ồn	93
3.	Biến động môi trường nước	93
VII.	Nghiên cứu biến động tài nguyên môi trường sinh học vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế xã hội	95
1.	Các hệ sinh thái đặc trưng	96
2.	Suy giảm đa dạng sinh học trong hệ sinh thái nông nghiệp	98
3.	Đa dạng sinh học ở các thuỷ vực và sự thay thoát nguồn lợi thuỷ sản	100
4.	Đa dạng sinh học trong các vườn quốc gia và khu bảo tồn thiên nhiên	102
5.	Đa dạng sinh học và tài nguyên sinh vật ở Chí Linh - Hải Dương	105
6.	Đánh giá các sinh vật chỉ thị biến động chất lượng môi trường nước	106

CHƯƠNG IV. DỰ BÁO BIẾN ĐỘNG MÔI TRƯỜNG VÙNG DBSH DO THỰC HIỆN QUY HOẠCH PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI

109

I.	Dự báo biến động về tài nguyên và môi trường đất vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế xã hội	109
1.	Dự báo biến động về cơ cấu sử dụng đất ở vùng DBSH	109
2.	Dự báo biến động chất lượng môi trường đất tại các trọng điểm phát triển ở vùng DBSH	112
II.	Dự báo biến động về tài nguyên và môi trường nước mặt vùng ĐBSH do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế xã hội	118
1.	Dự báo nhu cầu sử dụng nước mặt cho các mục đích đến năm 2010	118
2.	Dự báo biến động chất lượng nước mặt thuộc hệ thống sông Hồng - sông Thái Bình theo các kịch bản quy hoạch đến 2010	119
III.	Dự báo biến động tài nguyên môi trường nước dưới đất do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	123
IV.	Dự báo biến động chất lượng môi trường không khí do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	128
1.	Phương pháp và công cụ dự báo	128
2.	Kết quả tính toán từ mô hình	129
V.	Dự báo biến động môi trường đô thị và khu công nghiệp do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	130
1.	Dự báo chất lượng không khí, tiếng ồn tại các đô thị, khu công nghiệp vùng DBSH	130
2.	Dự báo diễn biến ô nhiễm môi trường nước do đô thị hoá và công nghiệp hoá ở vùng DBSH	132
3.	Dự báo lượng chất thải rắn đô thị và khu công nghiệp vùng DBSH đến năm 2010	137
VI.	Dự báo suy giảm đa dạng sinh học trong các hệ sinh thái đặc trưng do thực hiện quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội	138
1.	Hệ sinh thái rừng núi cao	138

2. Hệ sinh thái đồng ruộng	138
3. Hệ sinh thái sông hồ và các thuỷ vực	139
4. Hệ sinh thái rừng ngập mặn và bờ bối cửa sông	139
5. Hệ sinh thái núi đá	140
MỘT SỐ NHẬN ĐỊNH TỔNG HỢP VỀ MÔI TRƯỜNG VÀ PHÁT TRIỂN Ở VÙNG ĐBSH TRÊN CƠ SỞ CHẬP CÁC BẢN ĐỒ CHUYÊN ĐỀ	141
I. SỨC ÉP CỦA CÁC HOẠT ĐỘNG PHÁT TRIỂN ĐỐI VỚI MÔI TRƯỜNG VÙNG ĐBSH	141
1. Hiện trạng các đô thị và khu công nghiệp vùng DBSh	141
2. Quy hoạch phát triển các đô thị và khu công nghiệp vùng DBSh đến năm 2010	143
II. HIỆN TRẠNG VÀ DỰ BÁO MỘT SỐ VẤN ĐỀ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG VÙNG ĐBSH TRONG MỐI LIÊN HỆ VỚI CÁC HOẠT ĐỘNG PHÁT TRIỂN Ở VÙNG ĐBSH	144
1. Hiện trạng môi trường vùng DBSh	144
2. Dự báo các vấn đề tài nguyên và môi trường vùng DBSh	146
III. MẠNG LƯỚI QUAN TRẮC MÔI TRƯỜNG VÙNG ĐBSH	147
1. Trạm quan trắc chất lượng môi trường không khí	147
2. Trạm quan trắc chất lượng môi trường nước	148
CHƯƠNG V. PHÂN TÍCH MỘT SỐ KHÍA CẠNH KINH TẾ CỦA VẤN ĐỀ MÔI TRƯỜNG	149
I. CÁC NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP TÍNH TOÁN CHI PHÍ DO ÁNH HƯỞNG CỦA Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG ĐẾN SỨC KHỎE CỘNG ĐỒNG	149
1. Lượng hoá thành tiền ảnh hưởng của ô nhiễm nguồn nước mặt đến sức khỏe cộng đồng ở huyện Thanh Trì, Hà Nội	149
2. Lượng hoá thành tiền ảnh hưởng của ô nhiễm công nghiệp đối với sức khỏe cộng đồng ở Phong Chùa, Phú Thọ	151
II. CÁC NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP CHO VIỆC TÍNH TOÁN CHI PHÍ XỬ LÝ Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG	156
1. Tính toán sơ bộ chi phí cho thu gom và xử lý chất thải rắn đô thị và khu công nghiệp	156
2. Tính toán sơ bộ mối quan hệ giữa khả năng đầu tư cho việc xử lý rác và ô nhiễm môi trường ở Hà Nội	157
3. Tính toán chi phí xử lý ô nhiễm môi trường nước mặt theo các kịch bản	160
III. XÁC ĐỊNH SƠ BỘ MỐI QUAN HỆ QUA LẠI GIỮA PHÁT TRIỂN KINH TẾ VÀ Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG THÔNG QUA GIÁ TRỊ TIỀN TỆ	162
1. Mở rộng mô hình I/O trong nghiên cứu về môi trường vùng DBSh	162
2. Bước đầu hạch toán sự thiệt hại môi trường đối với DBSh	172
CHƯƠNG VI. CÁC BIỆN PHÁP KIỂM SOÁT BẢO ĐÁM PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÙNG ĐBSH	181
I. CÁC GIẢI PHÁP CHUNG	181
II. CÁC GIẢI PHÁP CỤ THỂ	183
III. KIẾN NGHỊ LIÊN QUAN ĐẾN HỆ THỐNG GIÁM SÁT MÔI TRƯỜNG VÙNG ĐBSH:	
CHƯƠNG VII. CÁC DỰ ÁN ƯU TIÊN ĐỂ NGHỊ CHO VÙNG ĐBSH	187
I. ĐÁNH GIÁ TÁC ĐỘNG THÂM CANH LÚA ĐẾN MÔI TRƯỜNG ĐẤT Ở ĐÔNG HÙNG - THÁI BÌNH	187
II. NGHIÊN CỨU ĐÁNH GIÁ DIỀN BIẾN MÔI TRƯỜNG ĐẤT MẶN PHÈN Ở ĐỒ SƠN (HẢI PHÒNG) & TIỀN HẢI - THÁI THUY (THÁI BÌNH)	189
III. NGHIÊN CỨU ĐẦU TƯ CÀI THIỆN MÔI TRƯỜNG TẠI MỘT LÀNG NGHỀ TÁI CHẾ CHÌ	191
IV. XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH MONITORING MÔI TRƯỜNG ĐÔ THỊ KHU CÔNG NGHIỆP VÙNG ĐBSH	193
V. NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG QUY HOẠCH MÔI TRƯỜNG VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG GIAI ĐOẠN 2000 - 2010	204
VI. Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG DO HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC LÀNG NGHỀ TRUYỀN THỐNG Ở VÙNG ĐBSH, CÁC GIẢI PHÁP NHẰM PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CÁC LÀNG NGHỀ.	206
KẾT LUẬN	209
TÀI LIỆU THAM KHẢO	212

CHỮ VIẾT TẮT, KÝ HIỆU VÀ ĐƠN VỊ

AQ	Chất lượng không khí
BVMT	Bảo vệ môi trường
BOD	Nhu cầu oxy sinh hoá
CEETIA	Trung tâm Kỹ thuật Môi trường đô thị & khu công nghiệp
COD	Nhu cầu oxy hoá học
DO	Nhu cầu oxy
ĐBSCL	Đồng bằng sông Cửu Long
ĐBSH	Đồng bằng sông Hồng
EIA	Đánh giá tác động môi trường
FAO	Tổ chức nông lương của Liên hợp quốc
GDP	Tổng sản lượng quốc nội
GIS	Hệ thống thông tin địa lý
HCBVTV	Hoá chất bảo vệ thực vật
HDI	Chỉ số phát triển con người
ICAO	Tổ chức hàng không dân dụng quốc tế
KH, CN & MT	Khoa học, Công nghệ và Môi trường
KLN	Kim loại nặng
QA/QC	Đánh giá và kiểm soát chất lượng
RDEIA	Đánh giá tác động môi trường vùng
SPM	Bụi lơ lửng
TCCP	Tiêu chuẩn cho phép
TCVN	Tiêu chuẩn Việt Nam
TSP	Tổng bụi lơ lửng
UBND	Ủy ban nhân dân
UNDP	Chương trình Phát triển Liên hợp quốc
UNICEF	Quỹ nhi đồng Liên hợp quốc
URENCO	Công ty Môi trường Đô thị
USD	Đôla Mỹ
WHO	Tổ chức Y tế thế giới
ha	Héc-ta
h	Giờ
km	Kilômét
m	Mét
m ³ /ngđ	Mét khối/ ngày đêm
mm	Milimét
W	Oát

BẢN ĐỒ 1: VỊ TRÍ KHU VỰC NGHIÊN CỨU

